

РЕКЕ ТИСА,
ДУНАВ И БЕГЕЈ

- ▶ Тиса је најдужа притока Дунава
- ▶ Извире на Карпатима (Украјина) и
- ▶ Протиче кроз Панонску низију, пролазећи кроз пет држава:
 - ▶ Украјина,
 - ▶ Румунија,
 - ▶ Словачка,
 - ▶ Мађарска,
 - ▶ Србија
- ▶ пре ушћа у Дунав код Сланкамена. У Војводини, где тече 164 km, чини границу између Бачке и Баната.
- ▶ Тиса је плодна (532 km), спора равничарска река, а велике притоке су јој Муреш и Бегеј.

ГДЕ ИЗВИРЕ ДУНАВ

Дунав извире у Немачкој, у планинском пределу Шварцвалд, спајањем двеју мањих река Брег и Бригах, код места Донауешинген.

ГДЕ СЕ УЛИВА

Дунав протиче кроз 10 држава и улива се у Црно море. Његово ушће формира велику делту која се налази на граници између Румуније и Украјине.

- Дунав је дугачак 2.857км
- Најшири је код Голубца, око 6км ширине.
- Најдубљи је код Ђердапске Клисуре, дубок је око 90м дубине.

БЕГЕЈ

- ▶ Бегеј је река која протиче кроз Румунију и Србију.
- ▶ Извире у планинама Појана Руска (Поиана Русцја), које су део Карпата.
- ▶ Тече кроз румунске градове Фађет и Темишвар
- ▶ а у Србији кроз села Српски Итебеј, Нови Итебеј, Торак, Житиште, кроз град Зрењанин затим кроз села Ечка, Стајићево и Перлез.
- ▶ Бегеј се улива у Тису код Титела.
- ▶ Дужина Бегеја износи 254 км а од тога кроз Србију тече 75 км.

- ▶ Специјални резерват природе "Царска бара" је резерват природе који лежи између три града: Београда, Новог Сада и Зрењанина, у међуречју Тисе и Бегеја. До ње се може доћи када се на 17 km из Зрењанина према Београду скрене десно преко Бегеја.

СПЕЦИЈАЛНИ РЕЗЕРВАТИ

- ▶ Уз Тису се налазе важна заштићена подручја попут "Старе Тисе" код Бисерног острва и "Тителског брега", који су кључни за очување локалне флоре и фауне.

СПЕЦИЈАЛНИ РЕЗЕРВАТИ

- ▶ Цветање Тисе није цветање у класичном смислу – реч је о масовном ројењу инсеката који припадају реду водених цветова .
- ▶ Најчешће средином јуна, када се температура воде стабилизује између 22 и 24 степена, мужјаци први израњају из воде у виду ларви, а затим се у року од неколико минута пресвлаче у прелепе инсекте са распоном крила и до седам центиметара.

ЦВЕТАЊЕ ТИСЕ

- ▶ **Птице:** Приобаље Тисе је станиште за више од 200 врста птица. Међу њима су најзначајније:
- ▶ **Чапље** (сива, пурпурна и бела чапља).
- ▶ **Корморани.**
- ▶ **Орлови белорепани**, који се често гнезде у близини реке.
- ▶ **Зимовке и разне врсте патака.**

чапља

корморани

видра

дабар

- ▶ **Сисари:** У води и око ње живе видре, које су показатељ чисте воде, као и водени пацови и разна дивљач која долази на појило.

▶ Шаран

▶ Сом

▶ Смутј

▶ Штука

▶ Бела риба

▶ Деверика

▶ Толстолобик

ВРСТЕ РИБЕ

ЗАГАЂЕЊЕ РЕКА

Слике загађења

Колико су загађене реке?

- Реке у Србији су оптерећене загађењем, пре свега због испуштања милиона кубика непречишћених комуналних вода
- Вода је често мутна и на граници загађености, са високим концентрацијама гвожђа, мангана, азота, фосфора и фекалних материја, али се и даље користи за купање.
- Загађење бацањем пластике у реку.
- Смањена безбедност купања

- ▶ Загађења река се често догађају око празника.
- ▶ 1. мај
- ▶ Камповања
- ▶ Ускрс (људи који проводе празнике уз реке)

ЗАГАЂЕЊА РЕКЕ

- ▶ Дана 30. јануара 2000, погон за прераду злата из Баја Маре, на северу Румуније, испустио је 100.000 м³ воде загађене цијанидом у реку Самош.
- ▶ Испуштање цијанида у Самош десило се услед топљења снега и подземних вода које су оштетиле акумулацију где је цијанид складиштен.
- ▶ Ово загађење се проширило даље низ реку Тису и уништило готово сав живи свет у реци. Загађење је стигло до Београда 14. фебруара 2000.

ВЕЛИКО ЗАГАЂЕЊЕ ТИСЕ

- ▶ У априлу 2006. Тиса је достигла највиши водостај у историји (949 см код Новог Кнежевца) и угрозила бројна насеља у својој околини, због чега је уведен ванредни ниво одбране.

ПОПЛАВА

Грађани се често самостално удружују и покрећу акције чишћења обале река

ОБАЛЕ

Да ли ауто треба да је овде место? Ја мислим да не.

- ▶ Рад на очувању реке обухвата и акције чишћења приобаља
- ▶ Тиса, Дунав и Бегеј су важни еколошки коридори, заштићени кроз различите прекограничне пројекте
- ▶ Због очувања рибљег фонда, спроводе се акције излова унесених врста и заштите аутохтоних, а у реци су забележени и случајеви порибљавања угроженим врстама. те попут беле рибе, деверике и бабушке.

ОЧУВАЊЕ:

- ▶ Добро је да живиш поред реке јер имаш где да се лети окупаш или
- ▶ Због хране ловиш рибе да једеш и
- ▶ Да имаш шуму и свеж ваздух
- ▶ Веома је значајна улога река код наводњавања пољопривредних површина
- ▶ Мир и ментално здравље: Близина воде доказано смањује стрес. Звук реке и поглед на површину воде делују умирујуће и побољшавају сан.
- ▶ Пријатнија микроклима: Реке делују као природни клима-уређаји. Током врелих летњих дана, температура поред воде је увек за пар степени нижа него у центру града.

ПРЕДНОСТИ ЖИВОТА ПОРЕД РЕКЕ

KPAJ